

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

17. prosince 2015*

„Řízení o předběžné otázce — Sítě a služby elektronických komunikací — Směrnice 97/13/ES — Články 4 a 11 — Směrnice 2002/20/ES — Článek 6 — Podmínky, které mohou být spojeny s obecným oprávněním a s právy na užívání rádiových frekvencí a čísel, a zvláštní povinnosti — Článek 13 — Poplatek za práva na instalování zařízení — Oblast působnosti — Právní předpisy provincie — Poplatek ze stožárů nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací“

Ve věci C-517/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím tribunal de première instance de Namur (soud prvního stupně v Namur, Belgie) ze dne 11. září 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 27. září 2013, v řízení

Proximus SA, dříve Belgacom SA, která do řízení vstoupila na místo původní žalobkyně Belgacom Mobile SA,

proti

Province de Namur,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda druhého senátu, vykonávající funkci předsedy třetího senátu, C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (zpravodaj) a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 3. září 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Proximus SA, dříve Belgacom SA, která do řízení vstoupila na místo původní žalobkyně Belgacom Mobile SA, H. De Bauwem a B. Den Tandt, advocaten,
- za provincii Namur J. Bourtembourgem a N. Fortemps, avocats,
- za belgickou vládu J. Van Holm a M. Jacobs, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s J. Bourtembourgem, avocat,
- za Evropskou komisi J. Hottiaux a L. Nicolae, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: francouzština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 6 a 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 21; Zvl. vyd. 13/29, s. 337).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Proximus SA, dříve Belgacom SA, která do řízení vstoupila na místo původní žalobkyně Belgacom Mobile SA, a provincií Namur ohledně poplatku ze stožárů a zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací umístěných na území této provincie.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 97/13/ES

- 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/13/ES ze dne 10. dubna 1997 o společném rámci pro obecná povolení a individuální licence v oblasti telekomunikačních služeb (Úř. věst. L 117, s. 15; *citace z uvedené směrnice použité v textu tohoto rozsudku jsou neoficiálním překladem*) byla s účinkem od 25. července 2003 zrušena článkem 26 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 33; Zvl. vyd. 13/29, s. 349; dále jen „rámcová směrnice“).
- 4 Směrnice 97/13 byla součástí opatření přijatých k úplné liberalizaci telekomunikačních služeb a infrastruktur, jak to vyplývalo z bodů 1, 3, 4 a 5 jejího odůvodnění. Za tímto účelem stanovila společný rámec použitelný na povolovací režimy, jehož účelem bylo významně usnadnit vstup nových provozovatelů na trh. Tento rámec obsahoval pravidla týkající se řízení o udělení povolení a obsahu těchto povolení a dále pravidla týkající se povahy či rozsahu peněžních poplatků souvisejících s uvedenými řízeními, které členské státy mohly ukládat podnikům v odvětví služeb elektronických komunikací.
- 5 Článek 4 směrnice 97/13, nadepsaný „Podmínky spojené s obecnými povoleními“, v odstavci 1 stanovil:
„Pokud v členských státech poskytování telekomunikačních služeb podléhá obecným povolením, jsou podmínky, které mohou být v odůvodněných případech spojeny s těmito povoleními, uvedeny v bodech 2 a 3 přílohy. Tato obecná povolení s sebou nesou použití co možná nejméně omezujícího režimu slučitelného s dodržováním podstatných požadavků a jiných použitelných požadavků veřejného zájmu vyjádřených v bodech 2 a 3 přílohy.“

- 6 Článek 11 této směrnice, nadepsaný „Poplatky související s individuálními licencemi“, stanovil:

„1. Členské státy zajistí, aby poplatky uložené podnikům v rámci řízení o udělení povolení pokrývaly výhradně administrativní náklady spojené s udělováním, správou, kontrolou a uplatňováním příslušných individuálních licencí. Poplatky za individuální licenci jsou úměrné objemu vynaložené práce a jsou zveřejňovány vhodným a dostatečně podrobným způsobem, tak aby informace byly snadno přístupné.

2. Aniž je dotčen odstavec 1, mohou členské státy v případě omezených zdrojů oprávnit vnitrostátní regulační orgány, aby uložily poplatky, které berou ohled na nezbytnost zajistit optimální využití těchto zdrojů. Tyto poplatky jsou nediskriminační a berou ohled zejména na nezbytnost podporovat rozvoj inovačních služeb a hospodářské soutěže.“

Autorizační směrnice

- 7 Článek 1 autorizační směrnice, nadepsaný „Cíl a oblast působnosti“, v odstavci 2 stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na oprávnění pro zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací.“

- 8 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Definice“, v odst. 2 písm. a) stanoví, že pojmem „obecné oprávnění“ je třeba rozumět „právní rámec zřízený členským státem v souladu s touto směrnicí, který zaručuje práva na zajišťování sítí nebo poskytování služeb elektronických komunikací a který stanoví povinnosti zvláštní pro tuto oblast, které se mohou vztahovat na všechny nebo na určité druhy sítí a služeb elektronických komunikací“.

- 9 Článek 6 autorizační směrnice se týká podmínek, které mohou být spojeny s obecným oprávněním a s právy na užívání rádiových frekvencí a čísel, a dále zvláštních povinností. Jeho odstavec 1 stanoví:

„Obecné oprávnění pro zajišťování sítí nebo poskytování služeb elektronických komunikací a práva na užívání rádiových frekvencí a práva na užívání čísel mohou podléhat pouze podmínkám uvedeným v částech A, B a C přílohy. Takové podmínky musí být objektivně odůvodněné ve vztahu k dotyčné síti nebo službě, nediskriminační, přiměřené a průhledné.“

- 10 Článek 13 autorizační směrnice, nadepsaný „Poplatky za práva na užívání a za práva na instalování zařízení“, stanoví:

„Členské státy mohou povolit příslušnému orgánu ukládat poplatky za práva na užívání rádiových frekvencí nebo čísel nebo za práva na instalování zařízení na veřejném nebo soukromém majetku, přes něj nebo pod ním tak, aby odrážely potřebu zajistit optimální využití těchto zdrojů. Členské státy zajistí, aby takové poplatky byly objektivně odůvodněné, průhledné, nediskriminační a přiměřené z hlediska jejich zamýšleného účelu, a vezmou v úvahu cíle uvedené v článku 8 [rámcové směrnice].“

Belgické právo

- 11 Dne 17. října 1997 přijalo zastupitelstvo provincie Namur poplatkovou vyhlášku, kterou se zavádí roční poplatek ze stožárů a zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací za zdaňovací období 1998 (dále jen „poplatková vyhláška“).
- 12 Poplatková vyhláška v článku 1 stanoví, že se tento poplatek vztahuje na „stožáry a zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě [mobilních telekomunikací] umístěné na území provincie Namur“.

- 13 Podle článku 2 uvedené poplatkové vyhlášky tento poplatek „platí fyzická nebo právnická osoba, která provozuje stožár nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě [mobilních telekomunikací]“.
- 14 Článek 3 poplatkové vyhlášky stanoví, že výše předmětného poplatku činí 100 000 belgických franků (BEF) (přibližně 2 478 eur) na každý stožár a 50 000 BEF (přibližně 1 239 eur) na každé zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 15 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že společnost Belgacom Mobile SA, jejímž právním nástupcem se stala společnost Belgacom SA, nyní společnost Proximus SA, je provozovatelem veřejné sítě elektronických komunikací a je z tohoto titulu vlastníkem a provozovatelem stožárů a zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací umístěných na území provincie Namur.
- 16 V průběhu roku 1999 vydaly orgány provincie Namur na základě poplatkové vyhlášky platební výměr, podle kterého měla společnost Belgacom Mobile SA povinnost zaplatit za zdaňovací období 1998 poplatek, o který jde ve věci v původním řízení, a to ve výši 328 458,92 eura. Proti tomuto platebnímu výměru bylo podáno odvolání ke guvernérovi provincie. Vzhledem k zamítnutí tohoto odvolání podala společnost Belgacom Mobile SA dne 14. června 2000 žalobu k tribunal de première instance de Namur (soud prvního stupně v Namur).
- 17 Na podporu své žaloby podané k předkládajícímu soudu společnost Belgacom Mobile SA uvedla, že poplatková vyhláška není v souladu s autorizační směrnicí, neboť zavádí poplatek, který spadá do působnosti této směrnice, přičemž nesplňuje podmínky stanovené v jejím článku 13.
- 18 Provincie Namur tvrdila, že se autorizační směrnice nemůže na daný případ použít, protože poplatek, o který jde ve věci v původním řízení, není ani poplatkem souvisejícím s obecným oprávněním k provozování sítě elektronických komunikací, ani poplatkem souvisejícím s instalováním zařízení na veřejném nebo soukromém majetku, přes něj nebo pod ním.
- 19 S ohledem na tato vyjádření má předkládající soud pochybnosti o souladu poplatku, o který jde ve věci v původním řízení, s autorizační směrnicí.
- 20 Za těchto podmínek se tribunal de première instance de Namur (soud prvního stupně v Namur) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je třeba článek 13 [autorizační směrnice] vykládat v tom smyslu, že brání tomu, aby právní předpis vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedl, z rozpočtových důvodů nesouvisejících s účelem tohoto oprávnění, poplatek za infrastrukturu mobilní komunikace používanou v rámci provozování činností, na které se vztahuje obecné oprávnění přiznané na základě uvedené směrnice (případně s rozlišením případů umístění této infrastruktury na soukromém majetku a případů jejího umístění na veřejném majetku)?
- 2) Je třeba čl. 6 odst. 1 [autorizační směrnice] vykládat v tom smyslu, že brání tomu, aby právní předpis vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedl, z rozpočtových důvodů nesouvisejících s účelem tohoto oprávnění, poplatek za infrastrukturu mobilní komunikace, který není uveden mezi podmínkami vyjmenovanými v části A přílohy uvedené směrnice, zejména proto, že nepředstavuje správní poplatek ve smyslu článku 12 [této směrnice]?“

K předběžným otázkám

- 21 Je třeba předeslat, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce odkazuje na autorizační směrnici. Soudní dvůr proto podá výklad této směrnice, jak to požaduje předkládající soud. Tato směrnice však podle jejího článku 19 vstoupila v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*, tj. 24. dubna 2002, a podle jejího článku 18 byla použitelná až od 25. července 2003. Z předkládacího rozhodnutí přitom vyplývá, že žaloba v původním řízení podaná společností Belgacom Mobile SA dne 14. července 2000 zní na zrušení platebního výměru vydaného v roce 1999, zatímco byla ještě v platnosti směrnice 97/13.
- 22 Pro případ, že předkládající soud konstatuje, že se na spor v původním řízení vztahuje směrnice 97/13, je třeba uvést, že odpovědi dané v tomto rozsudku na položené otázky lze přenést na tento předcházející právní předpis.
- 23 Je totiž třeba poukázat na to, že čl. 6 odst. 1 autorizační směrnice věcně odpovídá článku 4 odst. 1 směrnice 97/13, neboť účelem obou těchto ustanovení je vymezit podmínky, jež členské státy mohly nebo mohou spojit s obecným oprávněním. Dále článek 13 autorizační směrnice věcně odpovídá článku 11 odst. 2 směrnice 97/13, neboť účelem obou těchto ustanovení je vymezit členským státům možnost zavést za určitých podmínek poplatky při zohlednění potřeby zajistit optimální využití omezených zdrojů a podporovat hospodářskou soutěž, rozvoj vnitřního trhu či prosazování zájmů občanů Unie. Skutečnost, že si tato ustanovení vzájemně odpovídají, znamená, že výklad uvedených ustanovení autorizační směrnice je použitelný i na uvedená ustanovení směrnice 97/13.
- 24 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být články 6 a 13 autorizační směrnice vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby byl takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, uložen fyzické nebo právnické osobě, která provozuje stožár nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací.
- 25 Podle čl. 1 odst. 2 autorizační směrnice se tato směrnice vztahuje na oprávnění pro zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací.
- 26 Tato směrnice stanoví nejen pravidla týkající se řízení o udělení obecných oprávnění nebo práv na užívání rádiových frekvencí nebo čísel a obsahu uvedených oprávnění, ale rovněž pravidla týkající se povahy či rozsahu peněžních poplatků souvisejících s uvedenými řízeními, které členské státy mohou ukládat podnikům v odvětví služeb elektronických komunikací (viz rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 29, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 15).
- 27 Jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, členské státy nemohou v rámci autorizační směrnice uložit jiné poplatky za zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, než jsou poplatky, které stanoví tato směrnice (rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 16; v tomto smyslu viz také rozsudek Vodafone España a France Telecom España, C-55/11, C-57/11 a C-58/11, EU:C:2012:446, body 28 a 29, a rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 30).
- 28 Z toho plyne, že pro to, aby byla ustanovení autorizační směrnice použitelná na takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, musí být vznik poplatkové povinnosti vázán na řízení o udělení obecného oprávnění, které podle čl. 2 odst. 2 písm. a) autorizační směrnice zaručuje práva pro zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací (rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 17; v tomto smyslu viz také rozsudek Fratelli De Pra a SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, bod 41; rozsudek Komise v. Francie, C-485/11, EU:C:2013:427, body 30, 31 a 34, a rozsudek Vodafone Malta a Mobisile Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, body 24 a 25).

- 29 Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že článek 6 autorizační směrnice se týká podmínek a zvláštních povinností, které mohou být spojeny s obecným oprávněním a s právy na užívání rádiových frekvencí a čísel. Tento článek stanoví, že obecné oprávnění pro zajišťování sítí nebo poskytování služeb elektronických komunikací a práva na užívání rádiových frekvencí a práva na užívání čísel mohou podléhat pouze podmínkám uvedeným v částech A, B a C přílohy této směrnice (rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 26).
- 30 Dále Soudní dvůr uvedl, že se článek 13 autorizační směrnice nevztahuje na všechny poplatky stanovené pro infrastrukturu umožňující zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací (rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 34, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 18).
- 31 Tento článek se totiž týká pravidel ukládání poplatků za práva na užívání rádiových frekvencí nebo čísel nebo za práva na instalování zařízení na veřejném nebo soukromém majetku, přes něj nebo pod ním (rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 31, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 19).
- 32 V daném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že poplatek, o nějž jde ve věci v původním řízení, „platí fyzická nebo právnická osoba, která provozuje stožár nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě [mobilních telekomunikací]“.
- 33 Jak vyplývá z vyjádření předložených Soudnímu dvoru, nic nenasvědčuje tomu, že by u tohoto poplatku, který je uložen fyzické nebo právnické osobě provozující stožár nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací, bez ohledu na to, zda jí bylo či nebylo uděleno oprávnění na základě autorizační směrnice, byl vznik platební povinnosti vázán na řízení o udělení obecného oprávnění podnikům k zajišťování sítí a k poskytování služeb elektronických komunikací ani že by byl spojen s obecným oprávněním ve smyslu čl. 6 odst. 1 autorizační směrnice, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 34 Mimoto podle judikatury Soudního dvora odkazují výrazy „zařízení“ a „instalování“ použité v článku 13 autorizační směrnice na fyzickou infrastrukturu, která umožňuje zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, a na její fyzické umístění na dotčeném veřejném nebo soukromém majetku (rozsudek Belgacom a Mobistar, C-256/13 a C-264/13, EU:C:2014:2149, bod 33, a rozsudek Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, bod 21).
- 35 Ačkoli je tedy poplatek, o nějž jde ve věci v původním řízení, uložen fyzické nebo právnické osobě provozující stožár nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací, přičemž takové stožáry a zařízení jsou fyzickou infrastrukturou umožňující zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, nic nenasvědčuje tomu, že by uvedený poplatek vykazoval znaky poplatku ukládaného podnikům zajišťujícím sítě a poskytujícím služby elektronických komunikací výměnou za právo na instalování zařízení.
- 36 S ohledem na předchozí úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že články 6 a 13 autorizační směrnice musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby byl takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, uložen fyzické nebo právnické osobě, která provozuje stožár nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací.

K nákladům řízení

- 37 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Články 6 a 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice) musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby byl takový poplatek, jako je poplatek ve věci v původním řízení, uložen fyzické nebo právnické osobě, která provozuje stožár nebo zařízení pro vysílání a příjem v rámci sítě mobilních telekomunikací.

Podpisy.